

עמי יודע את עברו

איימן_עודה 23.04.2021 06:00

אתמול צוין יום הנכבה של חיפה, העיר שבה נולדתי ובה אני מתגורר עד היום. כשאני הולך ברחובות חיפה, איני יכול שלא לחשוב על האנשים שחיו בבתים הנטושים, בהם דודתי פתחיה. ב-22 באפריל 1948 הושלם כיבוש העיר. עשרות אלפי חיפאים נהפכו לפליטים בלבנון ובמדינות אחרות, ואחרים התפזרו ברחבי הארץ, מבלי שהותר לאיש מהם לשוב לביתו עד היום. בבוקר 23 באפריל, מתוך 70 אלף התושבים הערבים-הפלסטינים של חיפה, נותרו 2,900 בלבד.

העקורים והפליטים של חיפה הם בני עמי, ביניהם שכני ובני משפחתי, ואסונם הוא חלק מהסיפור המכונן של העם הפלסטיני כולו.

את האסון הזה מצפים מאתנו לשכוח כבר 73 שנים. ממשלות ישראל לדורותיהן דורשות מאתנו — הערבים בני העם הפלסטיני, אזרחי המדינה — לזנוח את עברנו ואת זהותנו וללבוש על עצמנו זהות חדשה: "ערביי ישראל". "הערבי-הישראלי" תלוש משורשיו וזהותו מרוקנת מתוכן. הוא מעין יצור כלאיים, שאינו שייך לעם הפלסטיני מצד אחד, אבל גם אינו ישראלי מלא במדינת היהודים מצד שני. הרי אין דבר כזה "יהודי ישראל"; אזרחי ישראל היהודים הם פשוט ישראלים.

יגאל אלון כתב: "עם שאינו יודע את עברו, ההווה שלו דל ועתידו לוט בערפל" ("מסך של חול"). אומרים לנו, הפלסטינים אזרחי ישראל, שכדי לזכות בעתיד עלינו לוותר על העבר, אבל האמת היא, שרק מתוך הכרה בעבר נוכל לבנות לעצמנו עתיד. עתיד שבו נהיה גם חלק מהעם הפלסטיני וגם אזרחים מלאים ושווים במדינה שבה נולדנו.

בשנים האחרונות המאבק על העתיד נהפך בישראל למאבק בין שתי קבוצות — זו שבעד בנימין

נתניהו, וזו שנגדו. שוב מצפים מאתנו לשים את ההיסטוריה ואת הזהות שלנו בצד, ולהצטרף בכל מחיר למחנה המקווה להחליפו. אז מה אם המועמד המוביל של המחנה הזה הוא נפתלי בנט, שמכחיש את הנכבה ביד אחת ובשנייה קורא להמשיכה — בהריסות בתים ובהסדרת התנחלויות, בסיפוח השטחים הכבושים ובהפקעת קרקעות מיישובים ערביים בנגב ובגליל. כיצד אני, שמשפחתי נקרעה ודודתי חיה עד היום כגולה במחנה פליטים בירדן, יכול להתעלם מכל זה?

הגדיל לעשות יריב לזין, שאמר בטקס הדלקת המשואות שהחג הזה הוא של כל אזרחי ישראל, כולל הערבים — משל הזמין אדם לרקוד על קברו שלו. היש דבר אכזרי וציני מזה? הגזענות העקיפה, שמבקשת להסוות את עצמה כיד המושטת לשותפות, היא חמורה ומזיקה לא פחות מזו הבוטה, הישירה.

שותפות אמיתית לא יכולה להתקיים ללא הכרה בעוולות העבר, ובאלה שנמשכות בהווה. שותפות אמיתית לא יכולה להתקיים כל עוד הכיבוש נמשך, כל עוד מדיניות הייחוד נמשכת בכל חלקי הארץ, כל עוד אין הכרה בכפרים הלא מוכרים בנגב, כל עוד היישובים והערבים הערביים סובלים מאפליה בתכנון ובבנייה, בתשתיות ובקרקעות, כל עוד המשטרה מתייחסת לאזרחים הערבים כאל אויבים ומפקירה אותם מול ארגוני הפשע.

שותפות יהודית-ערבית אמיתית מתחילה מהכרה הדדית בזכותם של שני העמים, היהודי והפלסטיני, להגדרה עצמית. רק מתוך ההכרה ומתוך תיקון העוול ההיסטורי נוכל לבנות יחד עתיד של צדק, שוויון, דמוקרטיה, שלום ושותפות.

הכותב הוא חבר כנסת ויו"ר הרשימה המשותפת